
Αρμονία

Μίχα Παρασκευή, PhD
Μουσικολόγος , Μουσικοπαιδαγωγός

Εισαγωγή στην Αρμονία

Εισαγωγή στην Αρμονία

- Στην Αρμονία συναντώνται συνηχήσεις-συγχορδίες δηλαδή ταυτόχρονα ακούσματα τριών ή περισσότερων φθόγγων, που απέχουν, ο ένας φθόγγος της συγχορδίας από τον άλλο, κατά διαστήματα τρίτης.

Βαθμίδες κλίμακας

- Η 1η βαθμίδα λέγεται τονική, διότι δίνει το όνομά της στον τόνο της κλίμακας.
- Η 5η λέγεται δεσπόζουσα, διότι δεσπόζει στην κλίμακα και είναι η κυριότερη βαθμίδα μετά την τονική.
- Η 3η λέγεται μέση, διότι βρίσκεται μεταξύ τονικής και δεσπόζουσας.
- Η 7η λέγεται προσαγωγέας, γιατί οδηγεί προς την τονική και έλκεται από αυτή. Γι' αυτό το διάστημα μεταξύ προσαγωγέα και τονικής είναι πάντα ημιτόνιο.

Συμφωνία & Διαφωνία (Consonance & Dissonance)

Κάθε συγχορδία είναι είτε σύμφωνη (consonant) είτε διάφωνη (dissonant).

➤ **Σύμφωνη** λέγεται όταν οι ήχοι της ικανοποιούν την ακοή μας ενώ

➤ **Διάφωνη** λέγεται όταν οι ήχοι της απαιτούν μια λύση που πρέπει να καταλήξει στο άκουσμα μιας άλλης σύμφωνης συγχορδίας.

Κλίμακα & Βαθμίδες

- Στις οκτάφθογγες κλίμακες, (που δομούνται σύμφωνα με τον Μείζονα ή Ελάσσονα τρόπο) έχει επικρατήσει ώστε η θέση που κατέχει κάθε φθόγγος στις κλίμακες αυτές να χαρακτηρίζεται ως «**Βαθμίδα**»
- Κάθε βαθμίδα έχει τη δική της ονομασία.
- Υπάρχουν επτά βαθμίδες, καθώς η όγδοη νότα στην κορυφή της κλίμακας αποτελεί επανάληψη της πρώτης και θεωρητικά αντιπροσωπεύει την αρχή της επόμενης κλίμακας.

Βαθμίδες

Οι βαθμίδες, προσδιορίζονται συνήθως με ρωμαϊκούς αριθμούς ως εξής:

Βαθμίδα	Ονομασία
I	Τονική
II	Επιτονική
III	Τρίτη ή Μέση
IV	Υποδεσπόζουσα
V	Δεσπόζουσα
VI	Επιδεσπόζουσα
VII	Προσαγωγέας

Βαθμίδα	Ονομασία	Στη μείζονα κλίμακα	Παράδειγμα (ντο μείζονα)	Στην αρμονική ελάσσονα κλίμακα	Παράδειγμα (Λα ελάσσονα)
I	Τονική	μείζονα	<u>ντο - μι - σολ</u>	ελάσσονα	<u>λα - ντο - μι</u>
II	Επιτονική	ελάσσονα	<u>ρε - φα - λα</u>	ελαττωμένη	<u>σι - ρε - φα</u>
III	Τρίτη ή Μέση	ελάσσονα	<u>μι - σολ - σι</u>	αυξημένη	<u>ντο - μι - σολ#</u>
IV	Υποδεσπόζουσα	μείζονα	<u>φα - λα - ντο</u>	ελάσσονα	<u>ρε - φα - λα</u>
V	Δεσπόζουσα	μείζονα	<u>σολ - σι - ρε</u>	μείζονα	<u>μι - σολ# - σι</u>
VI	Επιδεσπόζουσα	ελάσσονα	<u>λα - ντο - μι</u>	μείζονα	<u>φα - λα - ντο</u>
VII	Προσαγωγέας	ελαττωμένη	<u>σι - ρε - φα</u>	ελαττωμένη	<u>σολ# - σι - ρε</u>

Εισαγωγή στην Αρμονία

- Ανάλογα τον αριθμό των φθόγγων ή αλλιώς των φωνών που έχει μια συγχορδία χαρακτηρίζεται ως τρίφωνη, τετράφωνη, πεντάφωνη.
- Για να σχηματίσουμε μία τρίφωνη συγχορδία χρειαζόμαστε τρεις νότες.
- Σε κάθε τρίφωνη συγχορδία, η χαμηλότερή της νότα λέγεται **βάση** ή **θεμέλιος**, η τρίτη **μέση** και η πέμπτη **κορυφή**.

Εισαγωγή στην Αρμονία

- Όταν γράφουμε μια συγχορδία γίνεται χρήση δύο πενταγράμμων πάνω στα οποία καταγράφονται τέσσερις φωνές :
- ένα σε κλειδί φα για την τοποθέτηση της χαμηλότερης φωνής του basso
- και ένα σε κλειδί σολ για την τοποθέτηση των υπολοίπων φωνών των tenoro, alto και soprano.

Εισαγωγή στην Αρμονία

Στη βιβλιογραφία υπάρχουν αναφορές με χρησιμοποίηση

- του κλειδιού φα για τις φωνές basso, tenoro και
- κλειδιού σολ για φωνές alto, soprano

Εισαγωγή στην Αρμονία

Μια τρίφωνη συγχορδία σηματοδοτείται από

- το **είδος** των διαστημάτων της
- την **κατάσταση** στην οποία βρίσκεται

Είδος συγχορδίας

Εισαγωγή στην Αρμονία

- Το διάστημα της τρίτης (μεταξύ βάσης και μέσης) σε συνδυασμό με το διάστημα της πέμπτης (μεταξύ βάσης και πέμπτης), καθορίζει το **είδος** της κατασκευαζόμενης συγχορδίας.

Είδος συγχορδίας

3^η Μεγάλη και 5^η Καθαρή είναι **Μείζων**

3^η μικρή και 5^η Καθαρή είναι **Ελάσσων**

3^η Μεγάλη και 5^η Αυξημένη είναι **Αυξημένη**

3^η μικρή και 5^η ελαττωμένη είναι **Ελαττωμένη**

Κατάσταση συγχορδίας

Κατάσταση συγχορδίας

- Η κατάσταση της συγχορδίας έχει να κάνει με τη σειρά που εμφανίζονται οι φθόγγοι της σε ένα σύστημα δύο πενταγράμμων,
- Έχουμε τρεις διαφορετικές μορφές- καταστάσεις

Κατάσταση συγχορδίας

- την ευθεία κατάσταση
- την α' αναστροφή
- τη β' αναστροφή

Συνδέσεις συγχορδιών

Συνδέσεις συγχορδιών

Χρησιμοποίηση κύριων βαθμίδων:

I – IV – V

- I=Τονική
- IV=Υποδεσπόζουσα
- V=Δεσπόζουσα

Συνδέσεις συγχορδιών

Για να συνδεθούν οι τρεις παραπάνω βαθμίδες μεταξύ τους εφαρμόζονται τριών ειδών κινήσεις:

- Α) Πλάγια κίνηση
- Β) Αντίθετη κίνηση
- Γ) Ευθεία ή παράλληλη κίνηση

Α) Πλάγια κίνηση

Κρατείται μεταξύ δύο συγχορδιών ένας τουλάχιστον κοινός φθόγγος, π.χ στη ντο μείζονα συνδέεται η I με την IV βαθμίδα και κρατείται κοινός φθόγγος το ντο

Β) Αντίθετη κίνηση

- Οι τρεις ψηλότερες φωνές tenoro-alto-soprano, κινούνται με αντίθετη κίνηση ως προς την φορά του basso.
- Εδώ, δεν κρατείται κανένας κοινός φθόγγος έστω και αν υπάρχει, π.χ στη ντο μείζονα συνδέεται η I με την IV και η IV με την V δημιουργώντας αντίθετη κίνηση

Γ) Ευθεία ή παράλληλη κίνηση

- Όλες οι φωνές basso-tenoro-alto-soprano δύο συγχορδιών που συνδέονται, κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση.
- Αυτό το είδος σύνδεσης δεν εφαρμόζεται γιατί δημιουργεί αρμονικά λάθη,
- Αναφέρεται για να την αποφεύγουμε, π.χ στη ντο μείζονα συνδέεται η IV με την V δημιουργώντας παράλληλη κίνηση

Χειρισμός του προσαγωγέα

- Ο προσαγωγέας, βαδίζει (δηλ. προχωράει με διάστημα δευτέρας) προς τη Τονική (δηλ. I βαθμίδα).
- Όταν βρεθεί, στη φωνή σοπράνο πάντα θα ανεβαίνει και θα λύνεται στη τονική

Χειρισμός του προσαγωγέα

Όταν βρεθεί στην **άλτο** ή στο **τενόρο** είναι δυνατόν να **εξαιρείται** της κανονικής του λύσης και να κατεβεί, συνήθως με διάστημα τρίτης προς τα κάτω

Χειρισμός του προσαγωγέα

Για να γίνει όμως αυτό, θα πρέπει να υπάρχουν ακόμα οι εξής προϋποθέσεις:

- α) Να υπάρχει σύνδεση V – I βαθμίδας.
- β) Η φωνή του μπάσο να κινείται με αντίθετη ανοδική κίνηση ως προς την κατ'εξαίρεση καθοδική λύση του προσαγωγέα.
- γ) Στη συγχορδία της λύσης του προσαγωγέα να ακούγεται ο φθόγγος της τονικής στη σοπράνο.

Χειρισμός του προσαγωγέα

Παραδείγματα στη ΝΤΟ μείζονα

Συνδέσεις συγχορδιών με δευτερεύοντες βαθμίδες

Η ΙΙ βαθμίδα

- Η ΙΙ βαθμίδα αντιστοιχεί στον δεύτερο φθόγγο της σκάλας στην οποία λύνεται το θέμα.
- Συγγενεύει με την ΙV και την VII έχοντας δύο κοινούς φθόγγους και με την V και VI έχοντας έναν κοινό φθόγγο.

Συνδέσεις συγχορδιών με δευτερεύοντες βαθμίδες

Παράδειγμα στην ΝΤΟ μείζονα:

Συνδέσεις συγχορδιών με δευτερεύοντες βαθμίδες

Η VI βαθμίδα

- Η VI βαθμίδα αντιστοιχεί στον έκτο φθόγγο της σκάλας στην οποία λύνεται το θέμα.
- Συγγενεύει με την IV και την I έχοντας δύο κοινούς φθόγγους και με την II και την III έχοντας έναν κοινό φθόγγο

Συνδέσεις συγχορδιών με δευτερεύοντες βαθμίδες

Παράδειγμα στην ΝΤΟ μείζονα:

Συνδέσεις συγχορδιών με δευτερεύοντες βαθμίδες

Η ΙΙΙ βαθμίδα

- Η ΙΙΙ βαθμίδα αντιστοιχεί στον τρίτο φθόγγο της σκάλας στην οποία λύνεται το θέμα.
- Συγγενεύει με την Ι και την V έχοντας δύο κοινούς φθόγγους και με την VII και την VI έχοντας έναν κοινό φθόγγο

Συνδέσεις συγχορδιών με δευτερεύοντες βαθμίδες

Παράδειγμα στην ΝΤΟ μείζονα

Συνδέσεις συγχορδιών με δευτερεύοντες βαθμίδες

Η VII βαθμίδα

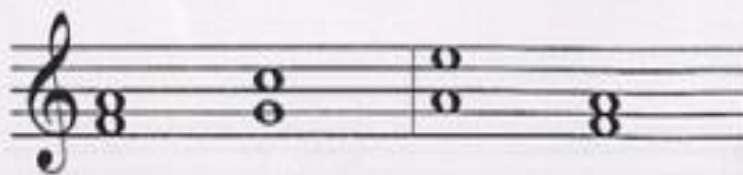
- Η VII βαθμίδα αντιστοιχεί στον έβδομο φθόγγο-προσαγωγή της σκάλας στην οποία λύνεται το θέμα.
- Συγγενεύει με την II και την V έχοντας δύο κοινούς φθόγγους και με την IV έχοντας έναν κοινό φθόγγο.

Κινήσεις Φωνών

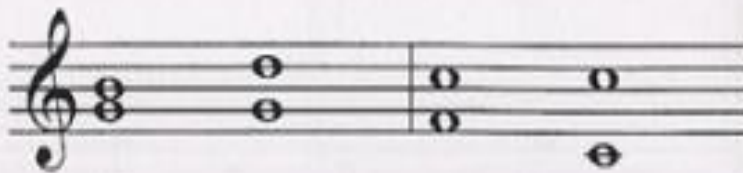
Έχουμε τρεις διαφορετικές κινήσεις φωνών

- Ευθεία
- Πλάγια
- Αντίθετη

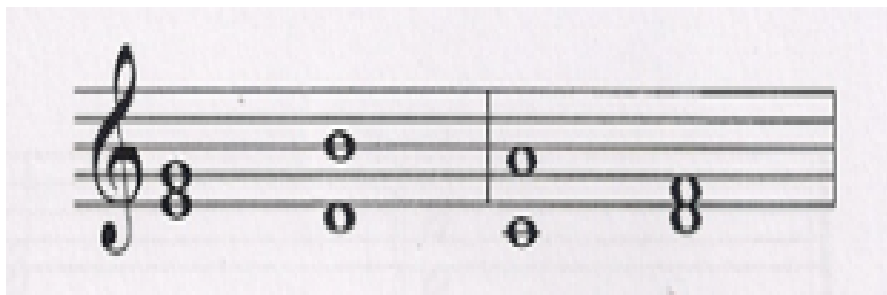
Ευθεία: Όταν οι δύο φωνές κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση

Πλάγια: Όταν η μια φωνή κινείται και η άλλη μένει στη θέση της

Αντίθετη : όταν οι δύο
φωνές κινηθούν σε
αντίθετη κατεύθυνση

Απαγορεύσεις

Στη μελωδική κίνηση φωνών
επιτρέπονται τα διαστήματα:

- 2^η μικρή και μεγάλη
 - 3^η μικρή και μεγάλη
 - 4^η καθαρή
 - 5^η καθαρή
 - 6^η μικρή
 - 8^η καθαρή
- και όλα τα ελαττωμένα

Στη μελωδική κίνηση φωνών
απαγορεύονται τα
διαστήματα:

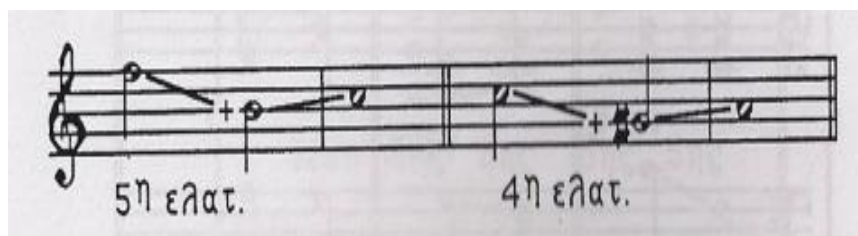
- 7^η μικρή και μεγάλη
- και όλα τα αυξημένα

➤ **Απαγορεύονται** τα
 συνεχή διαστήματα προς την ίδια
 κατεύθυνση

- Επιτρέπονται η 4^η και η 5^η ελαττωμένη μόνο όταν καταλήγουν στον προσαγωγέα που ανεβαίνει στη τονική

- Όταν μια φωνή ανεβαίνει ή κατεβαίνει διάστημα 2^{ης} λέμε ότι κάνει **βήμα**
- Όταν μια φωνή ανεβαίνει ή κατεβαίνει διάστημα 3^{ης} ή μεγαλύτερο λέμε ότι κάνει **πήδημα**

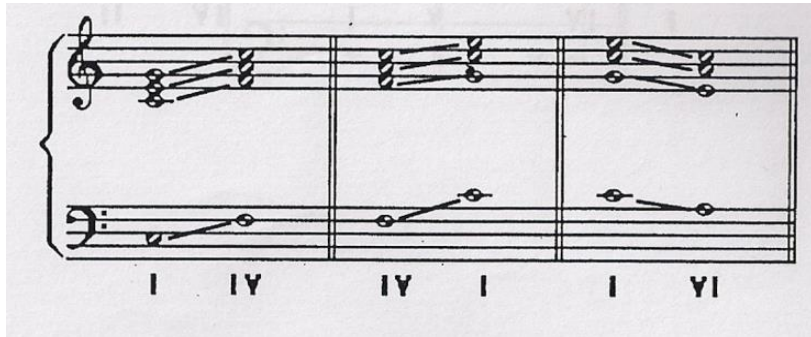
- Απαγορεύεται η κατάληξη στα διαστήματα 7^{ης} ή 9^{ης} με δύο πηδήματα, εκτός εάν η δεύτερη νότα έχει μεγαλύτερη αξία από τη πρώτη

Αρμονικές Κινήσεις

- Ευθεία κίνηση
- Αντίθετη κίνηση
- Πλάγια Κίνηση

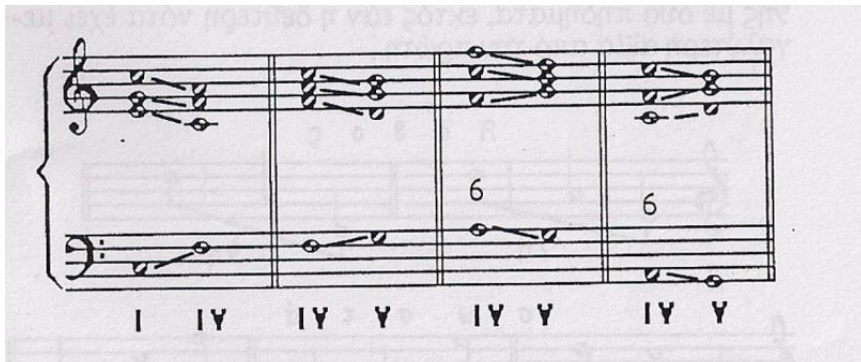
- **Ευθεία Κίνηση:** Όταν όλες οι φωνές ανεβαίνουν οι κατεβαίνουν γίνεται ευθεία κίνηση (γενικά απαγορεύεται)

Θεωρία Μουσικής (Θ) - ΜΙΧΑ Παρασκευή

51

- **Αντίθετη κίνηση:** Όταν τουλάχιστον μια φωνή κινείται αντίθετα από όλες τις άλλες

Θεωρία Μουσικής (Θ) - ΜΙΧΑ Παρασκευή

52

➤ Πλάγια κίνηση: Όταν τουλάχιστον μια φωνή μένει ακίνητη στη θέση της

Διπλασιασμοί και Παραλείψεις

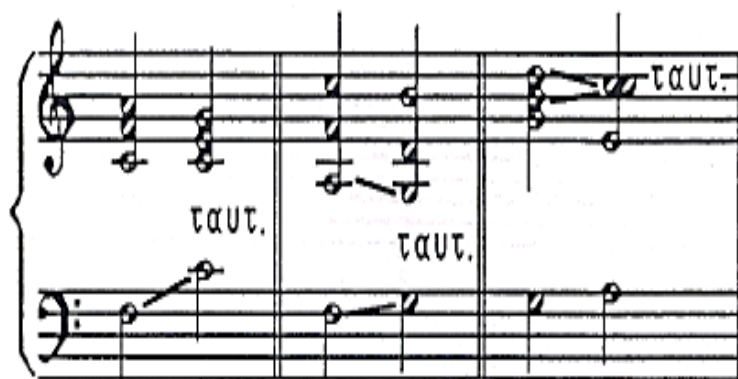
- Για να γράψουμε μια τρίφωνη συγχορδία για τέσσερις φωνές πρέπει να διπλασιάσουμε τη μια νότα της συγχορδίας.
- Συνήθως διπλασιάζουμε τη θεμέλιο , λιγότερο συχνά την 5η και σπανιότερα την 3η της συγχορδίας

- Σπάνια παραλείπουμε μια νότα της συγχορδίας και ποτέ τη θεμέλιο ή τη 3η .
- Όταν παραλείπουμε την 5η και αν είναι δυνατόν όχι στη μέση του θέματος , τότε τριπλασιάζουμε τη θεμέλιο

- Ο διπλασιασμός μιας νότας καταλήγοντας στην τριφωνία επιτρέπεται με πλάγια ή αντίθετη κίνηση.

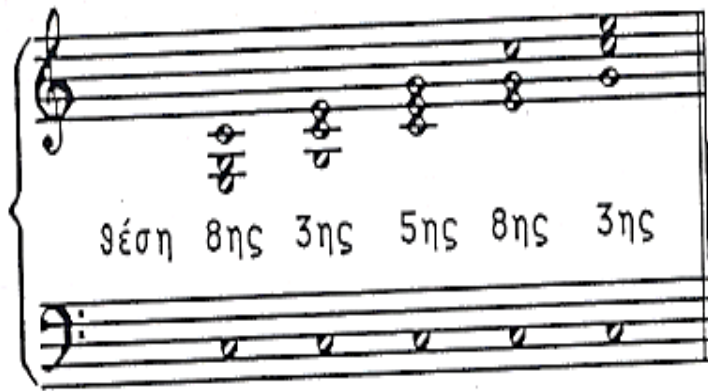

- Δύο φωνές που σχηματίζουν ταυτοφωνία απαγορεύεται να συνεχίσουν με ευθεία κίνηση

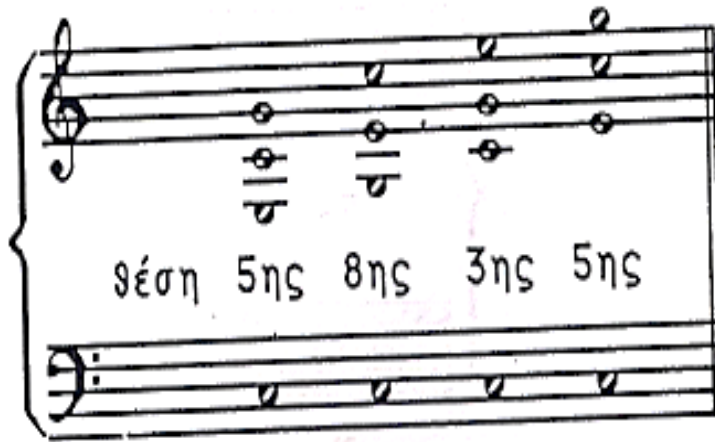

Θέσεις Συγχορδιών

Συνεπτυγμένη ή στενή: όταν ανάμεσα στις 3 ψηλότερες φωνές δεν χωράει άλλη νότα της συγχορδίας

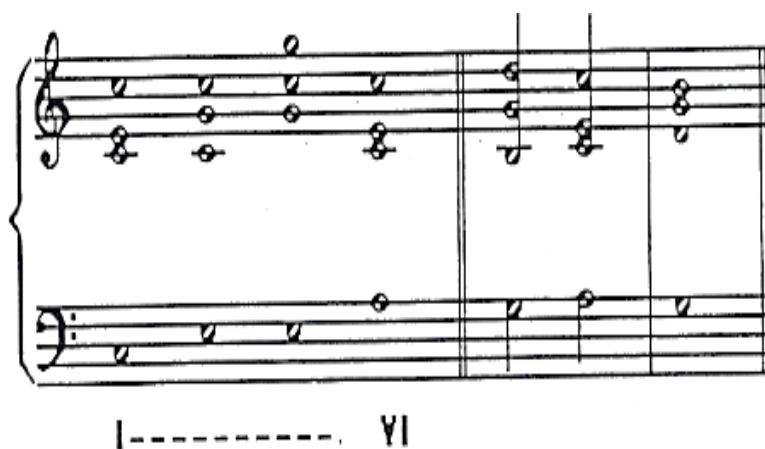

➤ Ανεπτυγμένη ή ευρεία ή ανοιχτή: όταν ανάμεσα στις 3 ψηλότερες φωνές χωρούν 2 ή περισσότερες νότες της συγχορδίας.

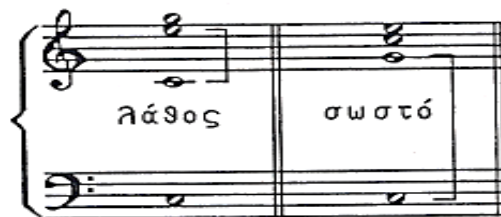

- Τις παραπάνω θέσεις χωρίζουμε επίσης ανάλογα με τη νότα που έχει η Σοπράνο σε θέση 3ης 5ης ή 8ης (δες τα δυο προηγούμενα παραδείγματα)

- **Ημιανεπτυγμένη**: Όταν ανάμεσα στις 3 ψηλότερες φωνές χωράει μια μόνο νότα της συγχορδίας . Η θέση αυτή χρησιμοποιείται πολλές φορές ανάμεσα στις δύο άλλες

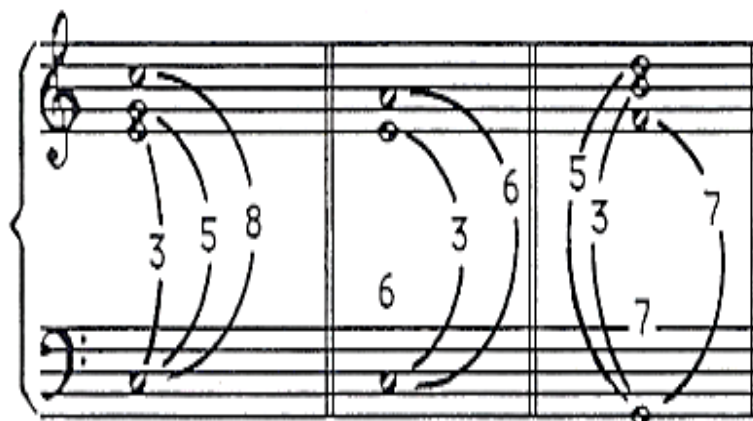
- Γενικά ανάμεσα σε δύο γειτονικές φωνές η απόσταση δεν πρέπει να ξεπερνάει το διάστημα 8ης εκτός ανάμεσα από τενόρο και μπάσο.

Αρίθμηση Συγχορδιών

1) Η συγχορδία δείχνεται με έναν ή περισσότερους αριθμούς πάνω ή κάτω από τη νότα του μπάσου. Κάθε αριθμός δείχνει ένα διάστημα με τον μπάσο απλό ή σύνθετο.

Οι αριθμοί 3, 5, 8 συνήθως παραλείπονται.

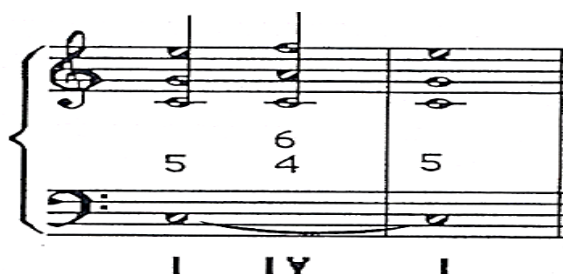
2) Η ευθεία κατάσταση δείχνεται με τους αριθμούς 5,3,8, $\begin{matrix} 5 & 8 \\ 3 & 5 \\ & 3 \end{matrix}$

3) Όταν δεν υπάρχει αρμονία (παύση στις άλλες φωνές), αυτό δείχνεται με το 0 (μηδέν)

4) Σε μια νότα του Μπάσου μπορεί να έχουμε περισσότερες συγχορδίες

5) Μια οριζόντια γραμμή μετά από έναν αριθμό δείχνει ότι πρέπει να κρατηθεί η νότα που αντιστοιχεί στον αριθμό ή ολόκληρη συγχορδία ανάλογα με την περίπτωση.

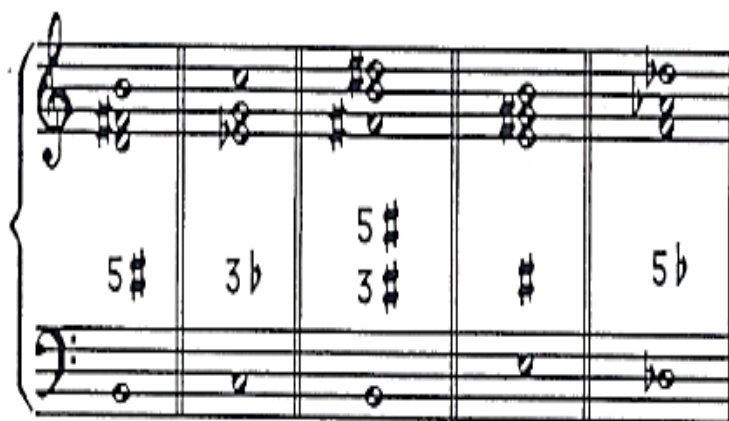

6) Η αρίθμηση πάνω από την παύση δείχνει ότι οι άλλες φωνές αρχίζουν στην παύση

7) Εάν ένα σημείο αλλοίωσης συνοδεύει έναν αριθμό τότε η νότα που αντιστοιχεί στον αριθμό πρέπει να πάρει το σημείο αυτό της αλλοίωσης .

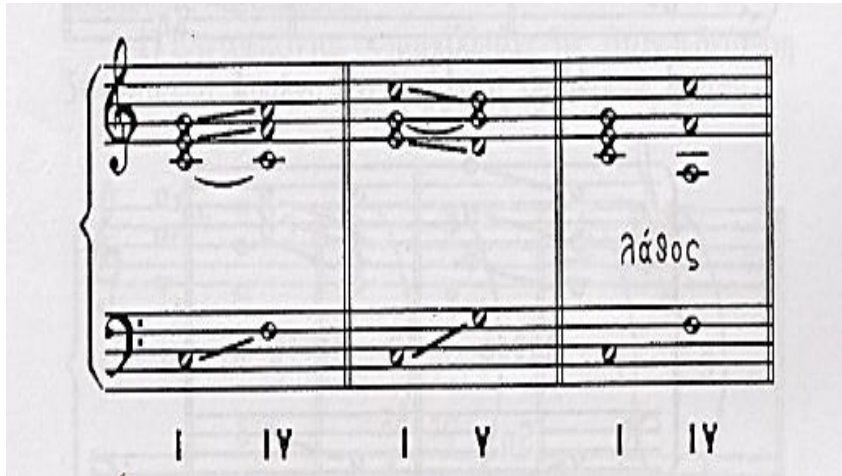
Εάν το σημείο αλλοίωσης είναι χωρίς αριθμό τότε εννοείται ο αριθμός 3.

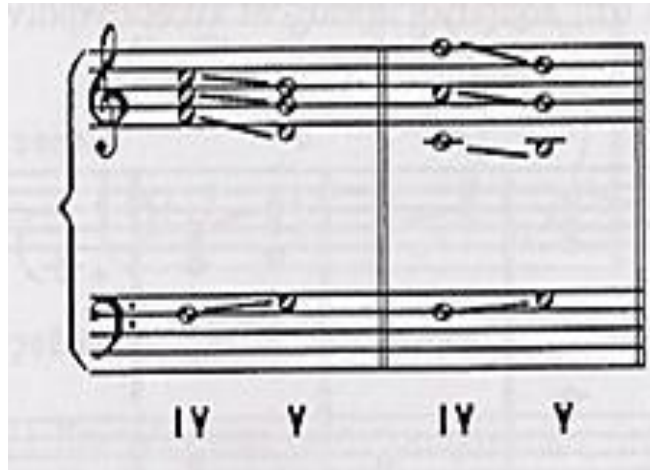
Σύνδεση Συγχορδιών

Για να συνδέσουμε τις διάφορες συγχορδίες μεταξύ τους εφαρμόζουμε τους εξής κανόνες:

1) Όταν μεταξύ δύο συγχορδιών υπάρχει κοινή νότα πρέπει αυτή να παραμείνει «ακίνητη» στην ίδια φωνή και οι άλλες νότες να κινηθούν στις πλησιέστερες νότες της συγχορδίας

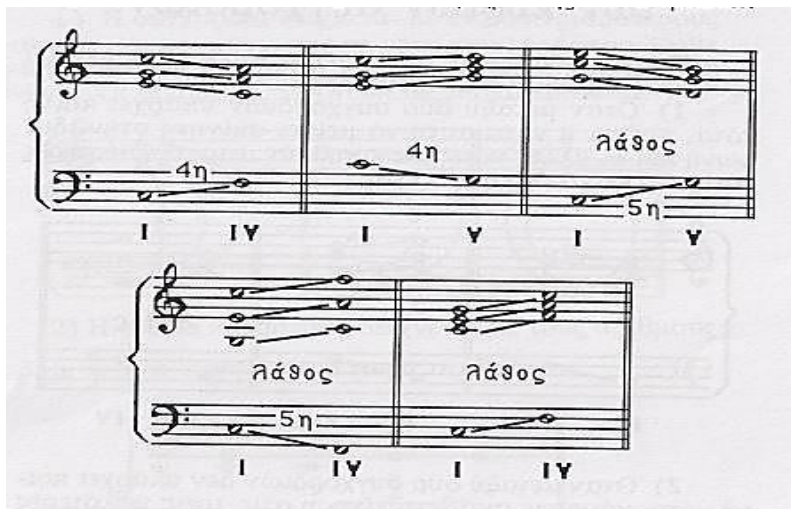

2) όταν μεταξύ δύο συγχορδιών
δεν υπάρχει κοινή νότα,
 κάνουμε αντίθετη κίνηση στις
 τρεις ψηλότερες φωνές προς τον
 Μπάσο

3) Μερικές φορές αν και υπάρχει κοινή νότα, για να δώσουμε καλύτερη μελωδική γραμμή στη **Σοπράνο**, τότε αντί για πλάγια κίνηση κάνουμε **αντίθετη κίνηση**

Αυτό γίνεται όταν ο Μπάσος κάνει «πήδημα» 4^{ης} πάνω ή κάτω

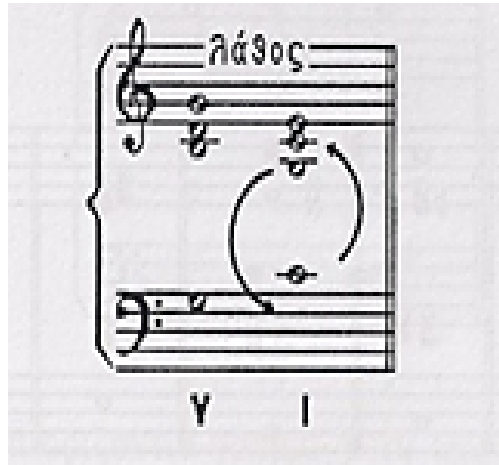

4) Ο προσαγωγέας ποτέ δεν διπλασιάζεται και, όταν βρίσκεται στη Σοπράνο, τότε πρέπει να λυθεί ανεβαίνοντας στην τονική

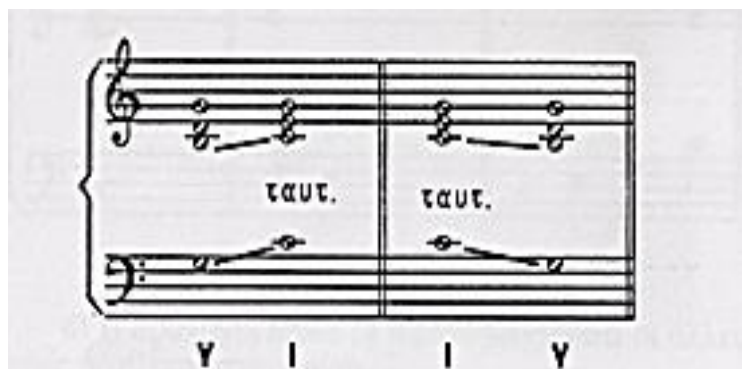

5) Η διασταύρωση των φωνών απαγορεύεται

Δηλαδή δεν μπορεί μια **ψηλότερη** φωνή να τραγουδάει **χαμηλότερα** από μια **χαμηλότερη φωνή** και αντίστροφα

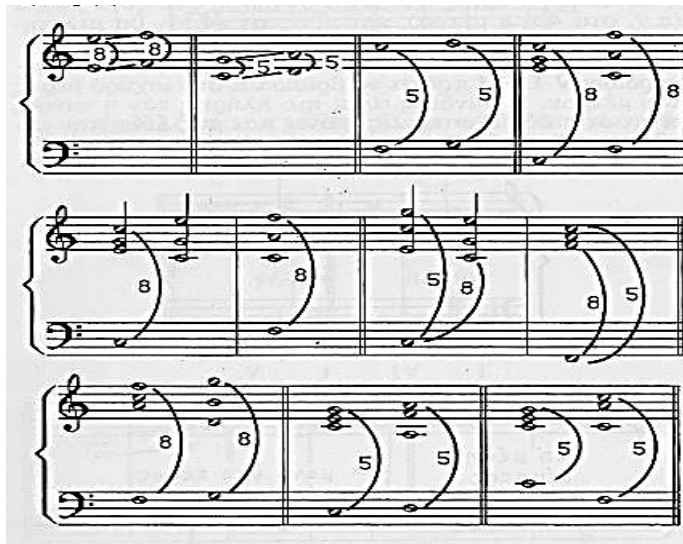
- Είδαμε ότι η **ταυτοφωνία** πρέπει να γίνεται με πλάγια ή αντίθετη κίνηση
- Εξαίρεση έχουμε μόνο μεταξύ Μπάσου και Τενόρου:
 - εάν ο Τενόρος έχει τον προσαγωγέα και ο Μπάσος την 5^η της σκάλας και οι δυο ανεβαίνουν στην τονική και αντίστροφα

Παράλληλες και αντι-παράλληλες 5ες και 8ες

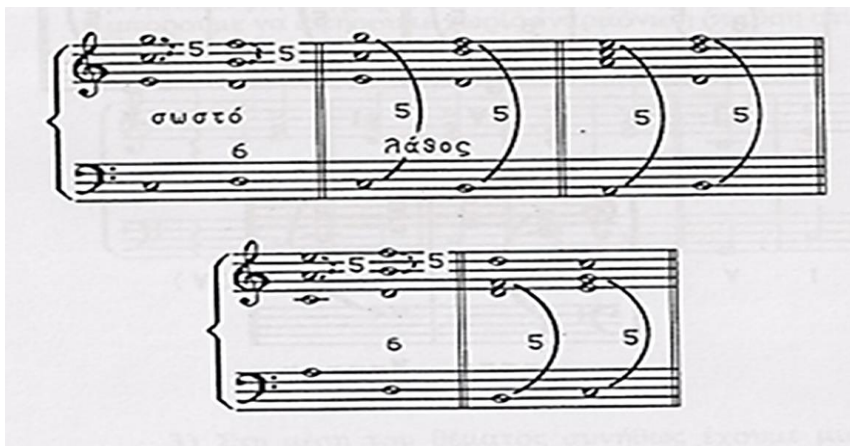
➤ Όταν δυο φωνές ξεκινούν από το διάστημα της 5^{ης} ή της 8^{ης} καθαρής και καταλήγουν στο ίδιο διάστημα με ευθεία κίνηση λέγονται **Παράλληλες 5^{ες} ή 8^{ες}**

➤ Αν καταλήγουν με αντίθετη κίνηση λέγονται **Αντιπαράλληλες 5^{ες} ή 8^{ες}**

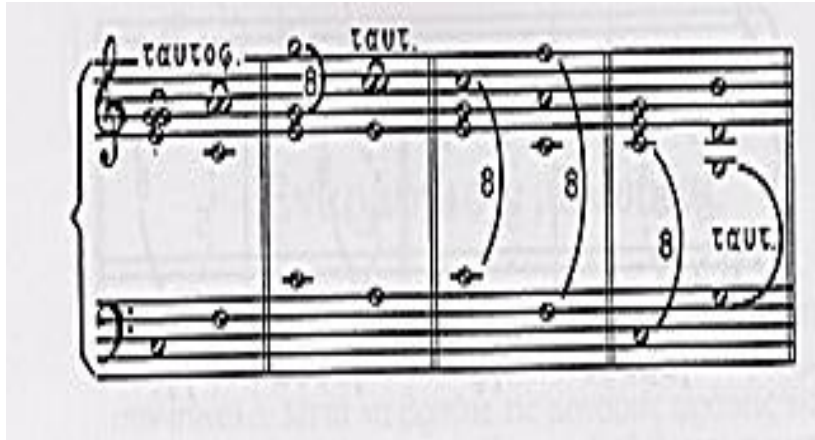

Προσοχή !! Όταν η καμπύλη που δείχνει τις παράλληλες και αντιπαράλληλες είναι **διακεκομμένη** αυτό σημαίνει ότι **επιτρέπονται**

➤ Αν είναι **συνεχής** σημαίνει ότι **απαγορεύονται**

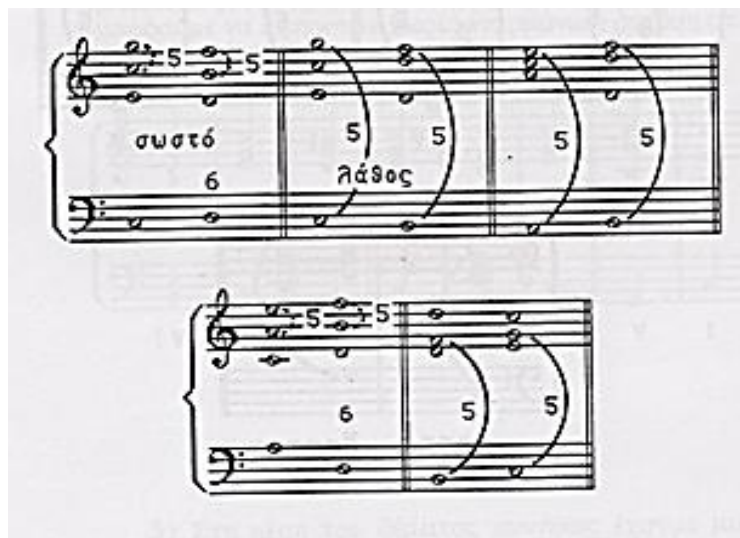

Παραδείγματα ταυτοφωνίας και 8^{ες} αντιπαράλληλες

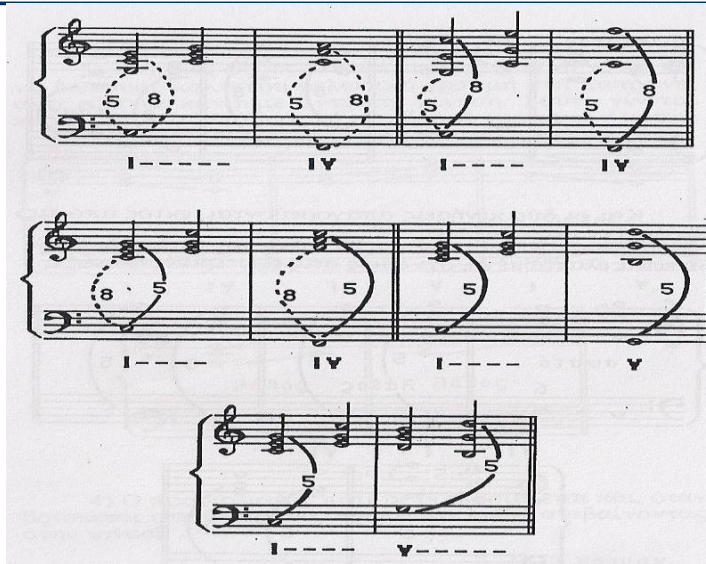
Και οι δύο κινήσεις (δηλαδή 8^{ες} και 5^{ες} παράλληλες και αντίπαράλληλες) **απαγορεύονται**, εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- 1)** Επιτρέπονται οι παράλληλες 5^{ες} όταν η δεύτερη 5^η είναι ελαττωμένη. Όχι όμως στις εξωτερικές φωνές

2) Επιτρέπονται οι αντιπαράλληλες 5^{ες} και 8^{ες} όταν χωρίζονται από αλλαγή θέσης της συγχορδίας. Όχι όμως στις εξωτερικές φωνές

Στα παραδείγματα που ακολουθούν, οι περιπτώσεις με τις διακεκομμένες γραμμές είναι **σωστά**

ΠΤΩΣΕΙΣ

Πτώσεις

Οι Πτώσεις αντιστοιχούν στα **σημεία στίξης** του γραπτού λόγου (κόμμα, τελεία , άνω τελεία κλπ)

- Δείχνουν μια ανάπαυση ή
- Αναπνοή ή
- Διαχωρισμό μουσικών φράσεων ή
- Κατάληξη ή
- Τέλος

Πτώσεις

- Γίνονται συνήθως στα ζυγά μέτρα (π.χ. στα 4 ή στα 8 μέτρα).
- Προς τα παρόν θα μελετήσουμε τρία είδη πτώσεων

Πτώσεις

- **A)** Τέλεια Πτώση
- **Γ)** Πλάγια Πτώση
- **B)** Μισή Πτώση

Α) Τέλεια Πτώση

- Είναι η σύνδεση των συγχορδιών V-I
- Η I πρέπει να βρίσκεται στο ισχυρό μέρος του μέτρου.
- Η σύνδεση είναι πιο πλήρης εάν η τονική είναι στις δυο εξωτερικές φωνές και μας δίνει την αίσθηση μιας κατάληξης ή τέλους

Α) Τέλεια Πτώση

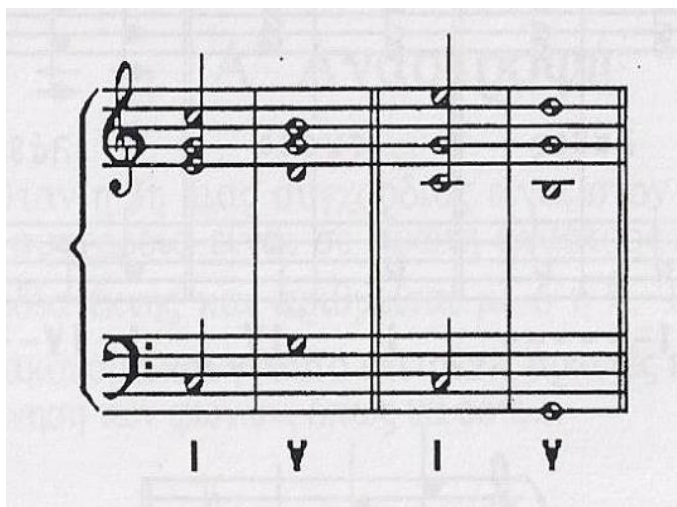
στη μέση
θέματος

μόνο στο τέλος

B) Μισή Πτώση

- Είναι μια ανάπαυση , μια στάση, στη συγχορδία της δεσπόζουσας (V)

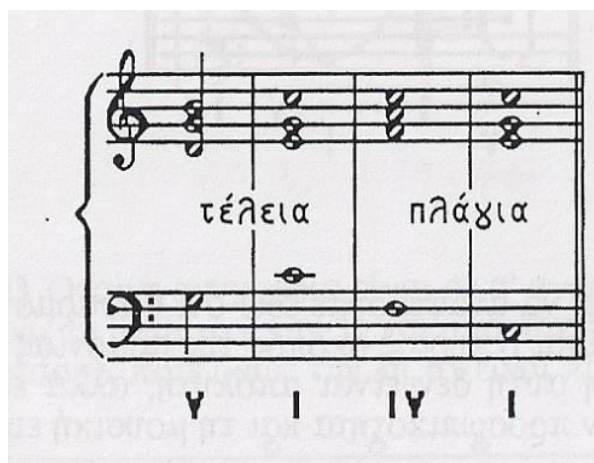
B) Μισή Πτώση

Γ) Πλάγια Πτώση

- Είναι η σύνδεση των συγχορδιών IV-I και ακολουθεί συνήθως την τέλεια πτώση.
- Λέγεται αλλιώς και *εκκλησιαστική πτώση*

Γ) Πλάγια Πτώση

ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΜΕΛΩΔΙΑΣ

Εναρμόνιση Μελωδίας

- Για να εναρμονίσουμε μια μελωδία πρέπει πρώτα να βρούμε την τονικότητα της και να την τραγουδήσουμε σαν σύνολο.

Εναρμόνιση Μελωδίας

- Μετά να βρούμε τις μουσικές φράσεις και τις αρμονικές πτώσεις και τέλος να δείξουμε τις κατάλληλες συγχορδίες έχοντας υπόψη τα παρακάτω:

Εναρμόνιση Μελωδίας

1. Κάθε μελωδία αρχίζει συνήθως και τελειώνει πάντοτε με τη συγχορδία της τονικής
2. Εάν αρχίζει με άρση εναρμόνισης βάζοντας την κατάλληλη συγχορδία (συνήθως τη συγχορδία της V) ή μπορούμε να αφήσουμε χωρίς εναρμόνιση (παύση στις άλλες φωνές)

Εναρμόνιση Μελωδίας

Εναρμόνιση Μελωδίας

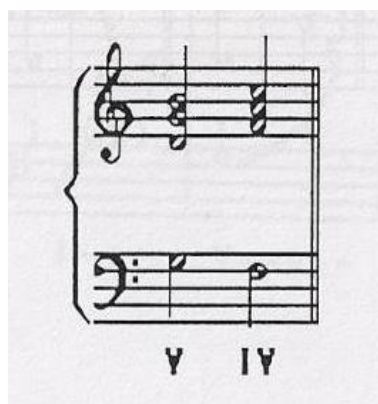
3. Στη μέση του θέματος συνήθως έχουμε μισή πτώση
4. Αρκετές φορές χρησιμοποιούμε την αλλαγή θέσης μια συγχορδίας

Εναρμόνιση Μελωδίας

Εναρμόνιση Μελωδίας

5. Απαγορεύεται η σύνδεση V-IV (προς το παρόν)

Εναρμόνιση Μελωδίας

6. Απαγορεύεται να χρησιμοποιήσουμε την ίδια συγχορδία από το ένα μέτρο στο άλλο ή από ασθενέστερο μέρος του μέτρου σε ισχυρότερο (συγκοπική αρμονία)

Εναρμόνιση Μελωδίας

The image displays a musical score for piano, featuring a melody in the right hand and a harmonic accompaniment in the left hand. The score is divided into two systems. The first system consists of three measures, each with a Greek lyric underneath: 'λάθος' (lathos), 'σωστό' (sostó), and 'λάθος' (lathos). The second system consists of one measure with the lyric 'σωστό' (sostó). The harmonic progression is indicated by Roman numerals below the notes: I, I, IV, I, IV, I for the first system, and I, IV, I for the second system. The notes are written on a grand staff (treble and bass clefs).

Εναρμόνιση Μελωδίας

Πρέπει να αναφέρουμε ότι

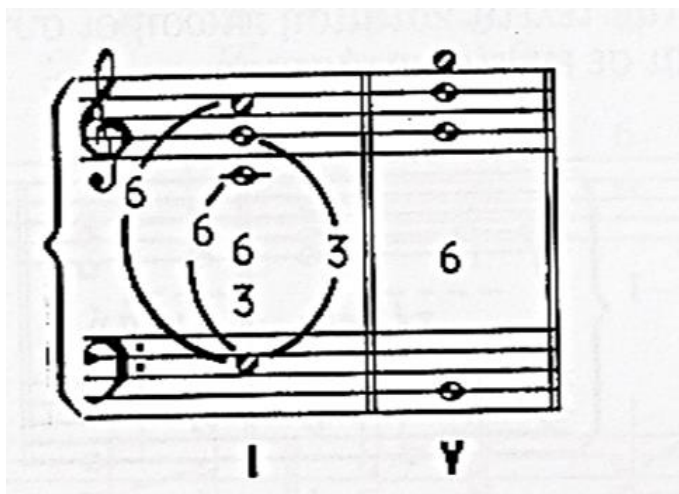
- η **εναρμόνιση μια μελωδίας** είναι ο **κύριος σκοπός της αρμονίας**
- ότι η εναρμόνιση αυτή δεν είναι απόλυτη αλλά εξαρτάται και από την **προσωπικότητα και τη μουσική ευαισθησία του καθενός**

Α' αναστροφή

Α' αναστροφή

- Όταν η 3^η μιας συγχορδίας είναι στον Μπάσο, τότε η συγχορδία είναι σε **α' αναστροφή**, λέγεται **συγχορδία 6^{ης}** και αριθμείται με 6 ή 6 3
- Έχει πολύ ωραίο άκουσμα και γι' αυτό επιτρέπει αρκετές ελευθερίες στην κίνηση των φωνών

Α' αναστροφή

Α' αναστροφή

1) Όταν η συγχορδία είναι σε α' αναστροφή διπλασιάζουμε τη θεμέλιο ή τη 5^η και σπανίως την 3^η, δηλαδή το Μπάσο, ποτέ όμως την 3^η αν είναι προσαγωγέας.

σ π α ν ι ό τ ε ρ α λ ά θ ο ς

6 ή 6 ή 6 ή 6 ή 6 6 6

I - - - - - I Y

σ ω σ τ ά

6 6 ή 6 6 ή 6 6

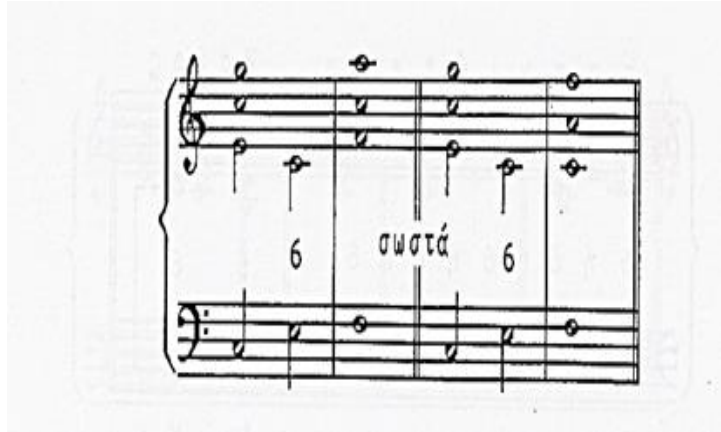
I Y I Y I Y

Α' αναστροφή

2) Όταν μετά την ευθεία κατάσταση ακολουθεί η α' αναστροφή της ίδιας συγχορδίας, μπορούμε να γράψουμε την α' αναστροφή πλήρη, αρκεί να μη σχηματίζονται λάθη.

Έτσι δίνουμε μια ηρεμία στις ψηλότερες φωνές και ακούμε καλύτερα τον Μπάσο.

Α' αναστροφή

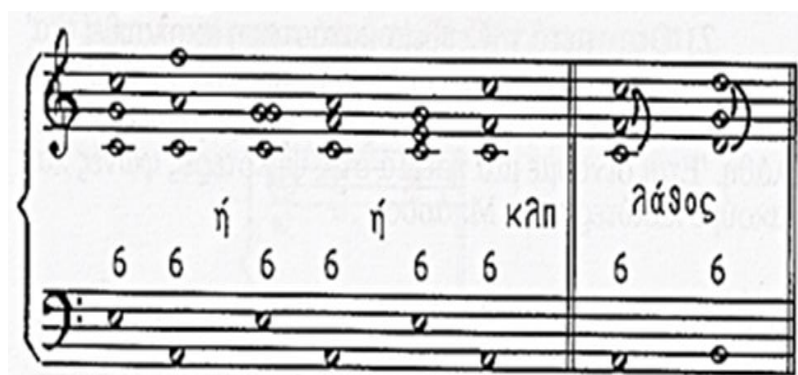

Α' αναστροφή

3) Όταν έχουμε δύο συγχορδίες 6ης μαζί, μπορούμε να γράψουμε τη μια πλήρη και την άλλη ελλιπή ή και τις δύο ελλιπείς, αλλά με προσοχή για να μη βγάλουν λάθη

Α' αναστροφή

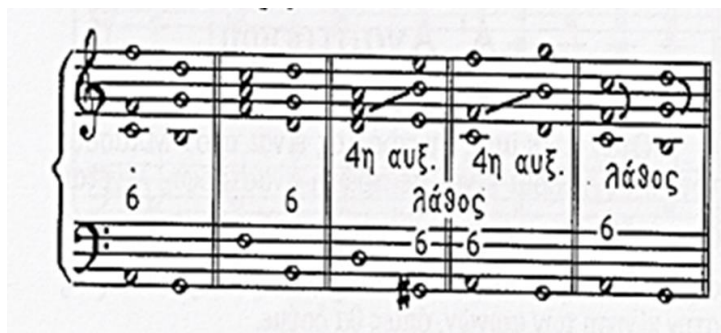

Α' αναστροφή

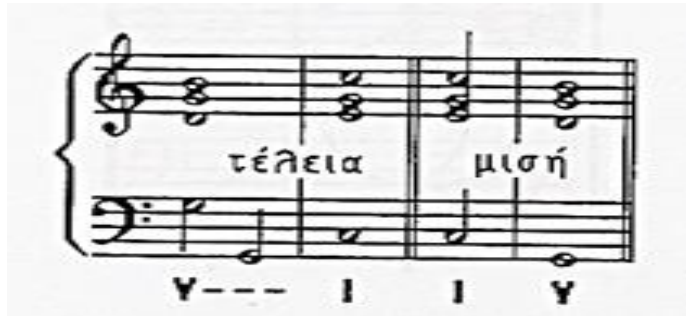
Α' αναστροφή

4) Προσοχή στη σύνδεση IV-V , όταν υπάρχει α' αναστροφή: Συνήθως δεν κάνουν όλες οι επάνω φωνές αντίθετη κίνηση προς τον Μπάσο

Α' αναστροφή

5) Στην τέλεια και μισή πτώση οι συγχορδίες πρέπει να είναι σε ευθεία κατάσταση

Θεωρία Μουσικής (Θ) - ΜΙΧΑ Παρασκευή

143

Α' αναστροφή

6) Μια μελωδία δεν αρχίζει με α' αναστροφή εκτός αν υπάρχει μέτρο με άρση

Θεωρία Μουσικής (Θ) - ΜΙΧΑ Παρασκευή

144

Α' αναστροφή

7) Όταν υπάρχει πήδημα 4^{ης} ή 5^{ης} καθαρής, συνήθως βάζουμε τη δεύτερη συγχορδία σε α' αναστροφή. Δεν αποκλείονται όμως και άλλες λύσεις.

The image displays two systems of musical notation, each consisting of a grand staff (treble and bass clefs). The first system shows a 4th degree leap (4^η) in the treble clef, with a 6^η in the bass clef. The second system shows a 5th degree leap (5^η) in the treble clef, with a 6^η in the bass clef. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals, illustrating the concept of a 4th or 5th degree leap and its resolution.

Ευθείες ή κρυμμένες 5ες και 8ες

Ευθείες ή κρυμμένες 5ες και 8ες

- Όταν δυο φωνές καταλήγουν με ευθεία κίνηση σε διάστημα 5^{ης} ή 8^{ης} ή ταυτοφωνίας (ξεκινώντας από άλλο διάστημα), λέμε ότι έχουμε ευθεία 5^η ή 8^η ή 1^η.
- Λέγεται και κρυμμένη γιατί αν συμπληρώσουμε το διάστημα με όλες τις νότες του, θα σχηματιστούν παράλληλες

Ευθείες ή κρυμμένες 5ες και 8ες

Ευθείες ή κρυμμένες 5ες και 8ες

- Οι κρυμμένες 5^{ες} και 8^{ες} όταν και οι δύο φωνές κάνουν πήδημα , γενικά απαγορεύονται

- Επιτρέπονται στις εξής περιπτώσεις:

Θεωρία Μουσικής (Θ) - ΜΙΧΑ Παρασκευή

151

Ευθείες ή κρυμμένες 5ες και 8ες

- α)** σε αλλαγή θέσης ή κατάστασης της ίδιας συγχορδίας

Θεωρία Μουσικής (Θ) - ΜΙΧΑ Παρασκευή

152

Ευθείες ή κρυμμένες 5ες και 8ες

β) όταν η ψηλότερη φωνή προχωρεί βήμα και η χαμηλότερη πήδημα

Ευθείες ή κρυμμένες 5ες και 8ες

γ) στις συγχορδίες 6^{ης} (α' αναστροφή) όταν η ψηλότερη φωνή προχωρεί πήδημα και η χαμηλότερη βήμα

Ευθείες ή κρυμμένες 5ες και 8ες

δ) στις συγχορδίες όταν η ψηλότερη φωνή κάνει πήδημα και η χαμηλότερη βήμα, όχι όμως στις εξωτερικές φωνές. **Εξαίρεση** παρατηρείται στη συγχορδία της V, όπου η κρυμμένη 5^η επιτρέπεται και στις εξωτερικές φωνές.

Ευθείες ή κρυμμένες 5ες και 8ες

The image displays two musical staves illustrating voice leading rules for 5ths and 8ths. The top staff shows four measures with bass notes 6, 6, 6, 6 and treble notes I, I, V, V. The bottom staff shows three measures with bass notes 6, 6, 6 and treble notes V, 7άτος, 7άτος.

Βιβλιογραφία

- ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ Γιώργος, *Αρμονία*, Μουσικός και εκδοτικός οίκος: Φ. Νάκας, Αθήνα, 2007.
- ΚΟΥΡΗΣ Χάρης, *Αρμονία*, Εκδοτικός οίκος: Η Ευρώπη, Αθήνα, 1995, 2010.
- ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ Μανώλης, *Αρμονία*, Μουσικός και εκδοτικός οίκος: Γαϊτάνου, Αθήνα, 1993.
- ΠΥΡΓΙΩΤΗΣ Δημήτρης, *Αρμονία στην πράξη*, (τόμοι 1 και 2), Εκδοτικός οίκος: Fagotto, Αθήνα, 2006.
- ΑΜΑΡΑΝΤΙΔΗΣ Αμάραντος, Το τονικό μουσικό σύστημα, (τόμοι 1, 2 και 3), Εκδοτικός οίκος: Κ. Παπαγρηγορίου & Χ. Νάκας, Αθήνα, 2011.
- Δ. Σινούρης, «Σημειώσεις αρμονίας», Ελληνικό Ωδείο Πατρών, 1990-1993.